

Utbildningsinspektion i Ramnerödsskolan

Grundskola årskurserna 6–9

Innehåll

Inledning	1
Underlag	1
Beskrivning av Ramnerödsskolan.....	2
Bedömningar	2

Inledning

Skolverket har granskat verksamheten i Ramnerödsskolan och besökt skolan den 16 och 17 oktober 2007. I slutet av denna rapport framgår vilka inspektörer som varit ansvariga för utbildningsinspektionen.

Inspektionen riktas mot tre huvudområden: **Kunskaper, Normer och värden** samt **Ledning och kvalitetsarbete**. De krav på åtgärder som inspektörerna anger i denna rapport framgår även av Skolverkets beslut med anledning av inspektionen. Bedömningarna av kvaliteten och om verksamheten uppfyller statens krav görs utifrån skollagen, läroplanen och övriga författningar för det offentliga skolväsendet.

Övergripande information om inspektionen finns publicerad på Skolverkets webbplats (www.skolverket.se).

Kommunen har det yttersta ansvaret för att de brister inspektörerna lyfter fram i bedömningen åtgärdas av skolan. Åtgärderna ska redovisas till Skolverket inom tre månader vilket framgår av Skolverkets beslut. Skolverket följer också upp effekterna av inspektionen vid kommande inspektionstillfälle.

Denna skriftliga rapport kompletteras med muntlig återrapportering av de ansvariga inspektörerna.

Underlag

Underlaget för inspektörernas bedömning är dels dokument från kommunen och Ramnerödsskolan, dels den information som samlats in under besöket. Även annan information om kommunen och skolan som finns i Skolverkets nationella uppföljningssystem eller finns publicerat på annat sätt har använts.

I Ramnerödsskolan intervjuades elever, personal, rektorerna samt föräldrar med barn i olika årskurser. Inspektörerna besökte även lektioner i alla årskurser. Även andra iakttagelser i skolmiljön och studier av dokument som finns på skolan utgör underlag för kvalitetsbedömningen.

Rektorn har tagit del av och givits möjlighet att lämna synpunkter på sakuppgifter i rapporten.

Beskrivning av Ramnerödsskolan

Ramnerödsskolan	Antal elever
Grundskola	404

Källa: Skolverkets officiella statistik.

I Ramnerödsskolan finns elever i årskurserna 6–9. Skolan är belägen ett par kilometer norr om Uddevalla centrum och tillhör skolområde norr-väster. Huvuddelen av skolan byggdes i slutet av 1960-talet och det finns planer på om- och tillbyggnader.

Vid skolan erbjuds kommunal idrottsprofil för elever i årskurserna 7–9. Profilen är ett samarbete med Uddevalla elitidrottsgymnasium (UEIG). De elever som är intresserade av att gå i idrottsklass måste genomföra färdighetstester innan antagning. Skolan samarbetar också mycket med föreningslivet i Uddevalla kommun.

Enligt skolans kvalitetsredovisning för läsåret 2006/07 har cirka 40 procent av eleverna utomnordisk bakgrund. Vid skolan finns också förberedelseklasser för elever som nyligen kommit till Sverige.

Lärare och elever är organiserad i tre arbetslag och ett elevhälsoteam. För varje arbetslag finns en lagledare.

Bedömningar

Samlad bedömning

Läsåret 2006/07 förbättrades meritvärdet för elever vid Ramnerödsskolan. Även andelen elever med behörighet till nationellt gymnasieprogram och andelen elever med fullständigt slutbetyg ökade. Meritvärdet för elever vid Ramnerödsskolan är dock fortfarande betydligt lägre än såväl kommun- som riksgenomsnittet, vilket gör att skolan behöver fortsätta arbeta för att öka måluppfyllelsen. Skolan behöver bland annat utveckla sin analys av elevernas kunskapsresultat och utifrån resultatet av analysen vidta åtgärder för en ökad måluppfyllelse.

Vidare behöver skolan utveckla arbetet med att göra eleverna medvetna om målen för deras utbildning, samt låta eleverna få större inflytande över planering och genomförande av verksamheten. Skolan måste också utveckla sin kvalitetsredovisning så att den motsvarar förordningens krav.

Ramnerödsskolan präglas vid inspektörernas besök av en lugn och trygg miljö i korridorer och allmänna utrymmen. Intervjuer och verksamhetsbesök bekräftar denna bild. Skolan behöver dock arbeta vidare med att skapa ett gemensamt förhållningssätt gentemot eleverna, samt en tydlig och gemensam inriktning på värdegrundsarbetet. Likaså måste skolans likabehandlingsplan utvecklas för att motsvara kraven i lagen.

Det finns tydliga rutiner vid skolan för att upptäcka elever som är i behov av särskilt stöd. Skolan måste dock erbjuda studiehandledning på modersmålet för elever som behöver det. Elevernas individuella utvecklingsplaner behöver utvecklas avseende innehåll och kvalitet.

För att säkerställa en rättvis och likvärdig bedömning och betygsättning behöver all personal ges återkommande tillfälle att ingå i grupper som diskuterar dessa frågor. Ramnerödsskolan bör också i större utsträckning integrera ämnesövergripande kunskapsområden i undervisningen.

Enligt inspektörernas bedömning har eleverna vid Ramnerödsskolan huvudsakligen tillgång till böcker, skrivmateriel och andra hjälpmedel som behövs för en tidsenlig undervisning och för att nå målen med utbildningen.

Dock måste skolan se över hur de anordnar modersmålsundervisning för att säkerställa att elever som läser modersmål får tillgång till en likvärdig utbildning och inte riskerar att missa undervisning i timplanebundna ämnen.

Inspektörernas uppfattning är att rektorerna är förtrogna med sitt uppdrag, men då det finns en rad brister och förbättringsinsatser vid Ramnerödsskolan som måste åtgärdas är det inspektörernas bedömning att rektorerna bör ta ett tydligare ansvar för att främja skolans utveckling och säkerställa en likvärdig utbildning för alla elever.

Inspektörerna bedömer att nedan angivna brister snarast måste åtgärdas.

- Skolan gör inte någon systematisk utvärdering av elevernas kunskapsresultat i förhållande till de nationella målen i samtliga ämnen i årskurs 9 (4 kap. 1 § skollagen, 2 kap. 6 § grundskoleförordningen samt avsnitten 2.2. och 2.8 i läroplanen för det obligatoriska skolväsendet, förskoleklassen och fritidshemmet, Lpo 94).
- Beslut om placering i särskild undervisningsgrupp saknar överklagandehänvisning (5 kap. 5 § och 8 kap. 1 § grundskoleförordningen).
- Skolan har placerat en särskoleelev som är integrerad i grundskolan i en särskild undervisningsgrupp (6 kap. 1 § särskoleförordningen).
- Det saknas åtgärdsprogram för elever i förberedelseklass (5 kap.1 § grundskoleförordningen).
- Skolan anordnar inte studiehandledning på modersmålet för elever som behöver det (5 kap. 2 § grundskoleförordningen).
- Skolans kvalitetsredovisning uppfyller inte förordningens krav (3 § förordningen om kvalitetsredovisning inom skolväsendet m.m.).
- Skolan uppfyller inte förordningens krav på medverkan vid utarbetandet av kvalitetsredovisningen (4 § förordningen om kvalitetsredovisning inom skolväsendet m.m.).
- Modersmålsundervisning anordnas inte i enlighet med grundskoleförordningen (2 kap. 10 § grundskoleförordningen).
- Elevers val anordnas inte i enlighet med förordningens krav (2 kap. 19-20 §§ grundskoleförordningen).

Inspektörerna bedömer att det finns behov av förbättringsinsatser på skolan inom följande områden.

- Skolan bör arbeta vidare med att förtydliga målen för utbildningen för eleverna.
- Skolan bör arbeta för att öka elevernas möjligheter till ansvar och inflytande över sin utbildning oberoende av lärare.
- Elevernas individuella utvecklingsplaner behöver utvecklas avseende innehåll och kvalitet och för eleverna hållas aktuella i det dagliga arbetet.
- Skolan bör i större utsträckning integrera ämnesövergripande kunskapsområden i undervisningen.

- Skolans arbete för att säkerställa en rättvis och likvärdig betygsättning bör utvecklas.
- Skolan bör förbättra de skriftliga omdömen som ges för ämnen där eleven inte uppnått kursplanens mål.
- Skolan bör utveckla rutiner för att undersöka behovet av studiehandledning på modersmålet och erbjuda de elever studiehandledning som är i behov av det.
- Skolan bör arbeta vidare med att skapa ett gemensamt förhållningssätt gentemot eleverna, samt en tydlig och gemensam inriktning på värdegrundsarbetet.
- Rektorerna bör ta ett tydligare ansvar för att främja skolans utveckling och säkerställa en likvärdig utbildning för alla elever.

Kunskaper

Resultat och utvärdering av lärandet

Enligt Skolverkets officiella statistik lämnade 141 elever årskurs 9 vid Ramnerödsskolan vårterminen 2007.

Tabell 1: *Jämförelse mellan resultatmått för åren 2006–2007 för elever i årskurs 9.*

Resultatmått för elever i årskurs 9	Ramneröds-skolan		Kommunen		Riket	
	2006	2007	2006	2007	2006	2007
Andel (procent) med fullständigt slutbetyg	54	76	76	75	76	76
Andel (procent) behöriga till gymnasieskolan	63	85	87	88	90	89
Meritvärde	176	191	199	197	207	207
Genomsnittligt meritvärde, elever med utländsk bakgrund	156	179	175	171	190	190

Källa. Skolverkets officiella statistik.

Av tabell 1 framgår att resultaten för elever i Ramnerödsskolan förbättrades avsevärt läsåret 2006/07 i jämförelse med föregående läsår. Andelen elever med fullständigt slutbetyg ökade markant och ligger nu i nivå med kommunen i övrigt och riksgenomsnittet. Även andelen elever med behörighet till nationellt program vid gymnasieskolan ökade kraftigt läsåret 2006/07 vid Ramnerödsskolan. Beträffande elevernas meritvärde förbättrades det med i genomsnitt 15 poäng, för elever med utländsk bakgrund med hela 23 poäng. Statistiken visar att pojkarnas genomsnittliga meritvärde ökade med cirka 45 poäng medan flickornas meritvärde sjönk med 5 poäng. Statistik för Ramnerödsskolan visar att flickornas genomsnittliga meritvärde de fem senaste läsåren legat relativt konstant (185-192), medan det för pojkarna varit större svängningar mellan de olika läsåren (151-194). Offentlig statistik visar också att det under ett antal år varit mycket få pojkar som nått betyget mycket väl godkänt i exempelvis ämnen bild och religion, samt att måluppfyllelsen i svenska som andraspråk varit låg flera år i rad. Enligt skolans kvalitetsredovisning utvärderas elevernas resultat kontinuerligt och skolan försöker med olika medel förbättra måluppfyllelsen. Vid intervjuer menar personalrepresentanter att variationer i måluppfyllelse mellan olika år i hög utsträckning beror på att elevunderlaget skiftar. Inspektörerna bedömer att skolan måste utveckla arbetet med att analysera elevernas resultat och utifrån analysen vidta åtgärder för en ökad måluppfyllelse. Analysen

bör bland annat belysa svängningarna i meritvärde för pojkar och söka förklaringar till det senaste läsårets förbättrade måluppfyllelse. Det är också viktigt att skolan gör en systematisk utvärdering av elevernas kunskapsresultat i förhållande till de nationella målen i samtliga ämnen i årskurs 9.

Läroplanen föreskriver vikten av att den enskilda skolan är tydlig i fråga om mål, innehåll och arbetsformer som en förutsättning för elevers och vårdnadshavares rätt till inflytande och påverkan. En förutsättning för att eleverna ska kunna ha ett reellt inflytande över sitt lärande i en målstyrd skola är att de också känner till vilka målen för utbildningen är.

Intervjuer och lektionsbesök vid Ramnerödsskolan visar att det finns skillnader i elevernas kunskap om såväl läroplanens som kursplanernas mål beroende på ämne och lärare. För många elever är läroplanen helt obekant och de kan inte dra sig till minnes att de diskuterat innehållet i den vid något tillfälle. Kursplanerna är enligt eleverna heller inte föremål för några omfattande diskussioner. Flera av eleverna som säger sig kommit i kontakt med kursplanerna berättar att lärarna visat dem i början av terminen och kanske vid ytterligare något tillfälle. Eleverna kan dock inte redogöra för varför kursplanerna uppmärksammas och vad syftet med dem är. I idrottshallen finns målen i ämnet idrott och hälsa uppsatta på väggen, men vid samtal med eleverna kan de inte redogöra vad det är för "lappar som hänger där". Vid intervjuer med delar av personalen framkommer att det finns skillnader mellan olika lärare beträffande hur stor vikt som läggs vid att presentera målen för eleverna. Några av lärarna berättar att de framförallt talar om betygskriterier med sina klasser och att målen i kursplanerna inte intresserar eleverna. Någon lärare menar att eleverna inte är tillräckligt mogna att ta till sig innehållet i kursplanerna. Inspektörernas bestående intryck är att kursplanernas mål överlag inte är kända för eleverna och heller inte tydligt kopplas till undervisningen. Inspektörerna bedömer därför att skolan bättre bör arbeta för att öka elevernas kännedom om läroplanens och kursplanernas mål.

De demokratiska principerna att kunna påverka, ta ansvar och vara delaktig ska omfatta alla elever. Elevernas kunskapsmässiga och sociala utveckling förutsätter att de tar ett allt större ansvar för det egna arbetet och för skolmiljön samt att de får ett reellt inflytande över utbildningens utformning.

Enligt skolans kvalitetsredovisning finns en rad forum för elevernas inflytande. Elevråd, klassråd, skoltidning, elevskyddsombud och matråd ges som exempel på hur eleverna involveras i skolans inre arbete. Inspektörerna bedömer att eleverna därmed ges tillfälle att delta i demokratiska arbetsformer och får träna sig i att ta ansvar. Inspektörerna noterar dock att det i samband med intervjuer och verksamhetsbesök framkommer att kommunikationen mellan elevråd och klassråd kan bli bättre. Några av eleverna framförde också att det till stor del var beroende av vilken klassföreståndare en klass hade hur hög prioritet klassrådsverksamheten fick.

Läroplanen fastställer också att eleverna ska kunna påverka det dagliga arbetet, ta ansvar för sitt lärande och i takt med stigande ålder och mognad få ökat inflytande över sin skolgång. Undervisningen ska bedrivas så att eleverna, genom att delta i planering och utvärdering av den dagliga undervisningen, kan utveckla sin förmåga att utöva inflytande och ansvar. Inspektörerna vill i detta sammanhang hänvisa till vad som skrivs ovan kring elevernas kunskap om läroplanens och kursplanernas mål. Om elever inte har vetskap om kursplaners mål är det svårt för dem att veta vad de kan ta ansvar för, ha inflytande över eller om de blir rättvist bedömda.

Intervjuer med personal och elever visar att det till stor del är lärarna som själva planerar undervisningen. Det finns dock skillnader mellan olika ämnen och lärare beträffande hur mycket inflytande eleverna har över sin utbildning. Att eleverna med utgångspunkt i respektive ämnes kursplan får tillfälle att tillsammans med läraren planera hur arbetet ska läggas upp är enligt såväl elever som personal ovanligt förekommande. Undervisningen beskrivs av de flesta elever som i stort sett lärarstyrd. Inspektörerna bedömer därför att skolan bör arbeta för att öka elevernas möjligheter till ansvar och inflytande över sin utbildning oberoende av lärare och ämne.

Utvecklingssamtalet ska, enligt grundskoleförordningen, ge information om och göra elevens utveckling och lärande synligt i relation till såväl läroplanens övergripande mål som mål att uppnå och mål att sträva mot i de olika ämnens kursplaner. Eleven och vårdnadshavaren ska ha fått sådan information och möjlighet att förbereda sig att de kan ta aktiv del i utvecklingssamtalet. Vid utvecklingssamtalet ska läraren i en framtidsytande individuell utvecklingsplan skriftligt sammanfatta vilka insatser som behövs för att eleven ska nå målen och i övrigt utvecklas så långt som möjligt inom ramen för läroplanen och kursplanerna.

Utvecklingssamtal genomförs vid Ramnerödsskolan minst en gång varje termin. Respektive klassföreståndare redogör då för hur det går för eleverna i de olika ämnena. Enligt intervjuer med föräldrar till elever i Ramnerödsskolan är de i huvudsak nöjda med den information som ges vid utvecklingssamtalen. Vid utvecklingssamtalet förs också samtal kring elevens individuella utvecklingsplan. Vid intervjuer framkommer att eleverna i olika hög grad är medvetna om vilka mål de skrivit i sin plan. Av intervjuer med personalen framkommer att de på olika sätt arbetar med att aktualiserar målen för eleverna. I hur stor grad detta sker varierar dock mellan de olika lärarna.

De individuella utvecklingsplaner (IUP) som inspektörerna tagit del av är av skiftande kvalitet. Bland annat saknas i några planer en tydlig koppling mellan de mål som satts upp och de nationella mål som finns i läroplan och kursplaner. Vidare finns exempel på planer där fokus helt ligger på elevens beteende. ”Sköt läxorna bättre” och ”ta eget ansvar” är exempel på formuleringar som återfinns i elevernas IUP. I en av planerna hänvisas vid upprepade tillfällen till elevens åtgärdsprogram. Inspektörerna vill i sammanhanget påpeka vikten av att skolan tydliggör skillnaden mellan en IUP och ett åtgärdsprogram för alla som arbetar med att upprätta dessa dokument. Inspektörerna bedömer att elevernas individuella utvecklingsplaner behöver utvecklas beträffande innehåll och kvalitet och för eleverna hållas aktuella i det dagliga arbetet. Se vidare Skolverkets Allmänna råd för individuella utvecklingsplaner, (SKOLFS: 2006:10).

Individanpassning och särskilt stöd

Vid Ramnerödsskolan finns ett elevhälsoteam bestående av skolsköterska, kurator, specialpedagog, socialpedagog, studie- och yrkesvägledare och rektorer. I kommunen finns en central utvecklingsenhet, som erbjuder psykologisk och pedagogisk kompetens och som vid behov kan göra utredningar. Var tredje vecka finns en psykolog från utvecklingsenheten med vid elevhälsoteamets möten vid Ramnerödsskolan. Enligt teamet och annan personal i skolan finns tydliga rutiner för att tidigt upptäcka och arbeta med elever i behov av särskilda stödinsatser. Lärararbetslagen identifierar först behoven inom respektive arbetslag och fyller sedan i en blankett med motivering när de anser att elevhälsoteamet behöver kopplas in. Inspektörerna bedömer att skolan har goda rutiner för att identifiera elever i behov av särskilt stöd.

Åtgärdsprogram upprättas för de elever vid Ramnerödsskolan som är i behov av särskilt stöd. Det är lärarna som ansvarar för utformandet av åtgärdsprogrammen, men specialpedagogen finns vid behov till hands med tips och stöttning. De åtgärdsprogram som inspektörerna tagit del av är av varierande kvalitet. Några av dem belyser elevens hela skolsituation och redovisar insatser på individ-, grupp- och organisationsnivå. Det finns dock exempel på åtgärdsprogram där ansvarsfördelningen inte framstår som tydlig. Inspektörerna vill i sammanhanget poängtera vikten av att all personal ges tillfälle till diskussion kring utformandet av åtgärdsprogram så att dessa blir ett bra hjälpmedel i det fortsatta arbetet kring berörda elever. För de elever som får sin skolgång i förberedelseklass ska åtgärdsprogram finnas. Enligt skolans rektorer finns inte åtgärdsprogram för alla elever i förberedelseklassen, vilket inspektörerna bedömer att skolan måste upprätta.

Vid Ramnerödsskolan finns en särskild undervisningsgrupp, benämnd 204:an. Enligt skolans dokumentation syftar verksamheten i denna grupp till att stödja eleven både i ordinarie klassundervisning och till att erbjuda en lugnare studietituation under delar av veckan. Det är rektor som fattar beslut om elevs placering i särskild undervisningsgrupp. De beslut som inspektörerna tagit del av saknar överklagandehänvisning. Inspektörerna bedömer att ett beslut om placering i särskild undervisningsgrupp ska åtföljas av en överklagandehänvisning eftersom beslut kan överklagas vid skolväsendets överklagandenämnd.

I Ramnerödsskolan finns en individintegrerad särskoleelev. Eleven har klasstillhörighet och följer sin klass i de ämnen som skolan bedömer vara möjligt. Denna elev är enligt en av rektorerna inskriven i skolans särskilda undervisningsgrupp och får där merparten av sin skolgång. Enligt särskoleförordningen saknas möjlighet att placera en särskoleelev integrerad i grundskolan i en särskild undervisningsgrupp, vilket alltså är fallet vid Ramnerödsskolan.

Enligt läroplanen har rektorn bland annat ett särskilt ansvar för att undervisningen i olika ämnesområden samordnas så att eleverna får möjlighet att uppfatta större kunskapsområden som en helhet och att ämnesövergripande kunskapsområden integreras i undervisningen i olika ämnen. Ämnesintegration eller tematiska studier förekommer enligt intervjuade lärare i mycket begränsad omfattning. Inspektörerna ser exempel på hur lärare samverkar kring ämnena svenska och SO, men det bestående intrycket är att det inte är vanligt förekommande med denna form av ämnesövergripande teman. Vid intervjuer med personal anges organisatoriska hinder som en av förklaringarna till att lärare inom olika ämnesgrupper inte ges möjlighet att samverka. Vidare framförs att flera lärare är "ensamvargar" som hävdar sin pedagogiska frihet och därför väljer att inte samarbeta med lärare med andra ämneskombinationer. Inspektörerna bedömer att Ramnerödsskolan i större utsträckning bör integrera ämnesövergripande kunskapsområden i undervisningen.

Vid Ramnerödsskolan är eleverna nivågrupperade i ämnena svenska, matematik och engelska. Inspektörerna vill i sammanhanget påpeka att en sådan uppdelning av eleverna utifrån kunskaps-/prestationsmässiga förutsättningar kan vara motiverad under en *begränsad* tid om det inte leder till för lågt ställda förväntningar på eleverna.

Enligt skolans kvalitetsredovisning är andelen elever som når betygen väl godkänt och mycket väl godkänt låg i flera ämnen. Vidare framgår att nivågruppering i ämnena svenska, matematik och engelska varit ett sätt att försöka individanpassa undervisningen, men att skolan anser att arbetet med att stimulera de elever som behöver extra utmaningar för att nå de högre betygen behöver fort-

sätta att utvecklas. Inspektörerna bedömer det som bra att skolan på detta sätt reflekterar över sin verksamhet och vill i sammanhanget poängtera vikten av att det fortlöpande görs analyser av hur organisation och upplägg av verksamheten påverkar måloppfyllelsen.

Bedömning och betygssättning

Vid de nationella ämnesproven i matematik våren 2007 var det 26 procent av eleverna vid Ramnerödsskolan som bedömdes ej nått målen. Elevernas slutbetyg samma år visar att endast tio procent bedömdes ej nått målen vid betygssättningen. Enligt några av de intervjuade lärarna förekommer interna betygssdiskussioner inom respektive ämneslag i skolan. Bland annat diskuteras bedömningar och tolkningar av betygskriterier. Det förekommer också att lärare träffas skolövergripande inom Uddevalla kommun för att säkerställa en likvärdig betygssättning mellan skolorna i kommunen. Dock möter inspektörerna vid Ramnerödsskolan också några lärare som berättar att de inte brukar samverka med sina kollegor kring betygssättning. Inspektörerna bedömer att skolans arbete med att säkerställa en rättvis och likvärdig bedömning och betygssättning bör utvecklas. Inspektörerna vill i sammanhanget poängtera vikten av att lärarna träffas även över ämnesgränserna så att alla lärare kontinuerligt får tillfälle till diskussion och dialog kring bedömning och betygssättning. Särskilt viktigt blir detta för de lärare som inte har ämneskollegor vid sin skola.

Om en elev inte når upp till de mål i ett ämne som enligt kursplanen ska ha uppnåtts i slutet av det nionde skolåret ska betyg inte sättas i ämnet. I dessa fall ska ett skriftligt omdöme ges. Det skriftliga omdömet ska beskriva elevens kunskapsutveckling, innehålla information om vilka mål som har uppnåtts under grundskoletiden samt kan också redovisa vilka stödåtgärder som satts in. Det blir också en viktig information för mottagande personal i gymnasieskolan, så att eleven så snart som möjligt kan få det kompletterande stöd som behövs. De skriftliga omdömen som inspektörerna tagit del av är av varierande kvalitet. I några omdömen är det svårt att utläsa vilka mål eleven uppnått i det aktuella ämnet. ”Dåliga kunskaper om”, ”tog inte något större ansvar för sin inläring” och ”har språksvårigheter” är exempel på formuleringar som återfinns i de omdömen inspektörerna tagit del av. Inspektörerna bedömer att skolan bör förbättra de skriftliga omdömen som ges för ämnen där eleven inte uppnått kursplanens mål.

Enligt grundskoleförordningen ska en elev få studiehandledning på sitt modersmål om eleven behöver det. I Ramnerödsskolan har en stor andel av eleverna minst en förälder med annat modersmål än svenska. Ingen elev på skolan får dock studiehandledning på sitt modersmål och det saknas rutiner vid skolan för att kartlägga i vilken utsträckning behovet finns. Såväl rektorerna som personalen menar att det finns elever som säkert skulle behöva studiehandledning på modersmålet. Inspektörerna bedömer därför att skolan bör utveckla rutiner för att undersöka behovet av studiehandledning på modersmålet och att de elever som är i behov av studiehandledning måste erbjuds detta.

Normer och värden

Vid besöket i Ramnerödsskolan får inspektörerna uppfattningen att eleverna i hög utsträckning känner sig trygga och trivs i sin skolmiljö. Det stora flertalet av de elever inspektörerna kommer i kontakt med uttrycker att de upplever skolmiljön som mycket trygg. Mobbning eller annan kränkande behandling är enligt elever, personal och föräldrar ovanligt förekommande vid Ramnerödsskolan.

Enligt skolan kvalitetsredovisning har eleverna en tolerant inställning till varandra avseende bland annat stil och etnicitet. För att skapa ett positivt klimat vid skolan genomförs fortlöpande olika insatser som till exempel livskunskapsutbildning, värdegrundsdiskussioner och teambuilding. Vid skolan finns också kamratstödjare som en del av arbetet med att förebygga och förhindra olika former av diskriminering.

En av skolans rektorer och delar av personalen berättar att det tidigare funnits problem vid skolan med olika grupperingar och elever med utåtagerande beteende, men att stämningen vid skolan för tillfället upplevs som mycket lugnare. Vid intervjuer med personal framkommer att det enligt dem saknas ett gemensamt förhållningssätt kring värdegrundsarbetet vid skolan. Några av de elever inspektörerna träffar berättar också att är stor skillnad mellan olika lärarna beträffande vilket förhållningssätt de har mot eleverna. De berättar exempelvis att de upplever att olika lärare ställer olika krav på dem och reagerar olika när det uppstår konflikter. Som ett led i strävan att skapa ett gemensamt förhållningssätt i mötet med eleverna har skolan inlett ett utvecklingsarbete (Quadriceps) som bland annat berör dessa frågor.

Inspektörerna bedömer att skolan bör arbeta vidare med att skapa ett gemensamt förhållningssätt gentemot eleverna, samt en tydlig och gemensam inriktning på värdegrundsarbetet.

Enligt lagen (2006:67) om förbud mot diskriminering och annan kränkande behandling av barn och elever råder det numera ett uttryckligt förbud mot diskriminering och annan kränkande behandling av barn och elever. Lagens ändamål är att främja barns och elevers lika rättigheter oavsett kön, etnisk tillhörighet, religion eller annan trosuppfattning, sexuell läggning eller funktionshinder samt att förebygga och förhindra trakasserier och annan kränkande behandling.

Huvudmannen ska enligt lagen bedriva ett målinriktat arbete för att främja dessa ändamål och bland annat se till att det upprättas en likabehandlingsplan i varje verksamhet. I det målinriktade arbetet ingår även att vidta åtgärder för att förebygga och förhindra att barn och elever utsätts för trakasserier och annan kränkande behandling liksom att vid behov utreda omständigheterna och i förekommande fall vidta åtgärder för att förhindra fortsatta kränkningar.

I likabehandlingsplanen ska åtgärder redovisas och den ska ses över och följas upp varje år. Likabehandlingsplanen ska upprättas, följas upp och ses över under medverkan av barnen eller eleverna och den ska utgå från en kartläggning av den egna verksamheten.

Inspektörerna bedömer att skolans likabehandlingsplan till stora delar uppfyller lagens krav. Av Ramnerödsskolans likabehandlingsplan framgår att skolan årligen avser att göra en kartläggning avseende elevernas uppfattning om trakasserier och kränkande behandling, vilket inspektörerna bedömer som bra. Dock framgår inte om någon sådan kartläggning gjorts. Det saknas i likabehandlingsplanen en tydlig redogörelse för vilka konkreta insatser skolan under innevarande läsår avser att genomföra för att främja likabehandling och förebygga olika former av trakasserier och diskriminerande behandling. Det framgår heller inte hur en elev som känner sig kränkt av en vuxen kan gå tillväga för att få hjälp med sitt problem. Se Skolverkets allmänna råd (SKOLFS 2007:7) för arbetet med att främja likabehandling. Se också vidare i den för kommunen övergripande rapporten.

Ledning och kvalitetsarbete

Styrning och ledning

I Uddevalla kommun finns vid inspektionstillfället tre geografiska områden med förskola och grundskola. För varje område finns det en områdeschef som är chef för samtliga rektorer i såväl förskoleverksamheten och skolbarnomsorgen som skolan i området. Områdeschefen och skolledarna inom området utgör en ledningsgrupp och träffas regelbundet för att diskutera och planera exempelvis ekonomin, kompetensutveckling och gemensamma utvecklingsfrågor. Genom områdeschefen får rektorerna information från förvaltningschefen.

Staten har tilldelat rektorn en nyckelfunktion för utbildningens planering, genomförande och resultat. Rektorn ska vara pedagogisk ledare för skolan och chef för lärarna och övrig personal och ha det övergripande ansvaret för att verksamheten som helhet inriktas på att nå de riksgiltiga målen. Rektorn har det övergripande ledningsansvaret för skolans verksamhet och ekonomi. Vid Ramnerödsskolan finns två rektorer som båda avslutade den statliga rektorsutbildningen hösten 2007. En av rektorerna har vid inspektionstillfället arbetat vid skolan i två år. Den andra rektorn tillträdde sin tjänst vid skolan i samband med höstterminens start 2007 och arbetade innan dess som rektor för en annan skola i samma skolområde. Rektorerna har upprättat en ledardeklaration, ett dokument som presenterar ansvarsfördelningen dem emellan. Vid inspektionstillfället uttryckte dock några intervjuade elever att alla elever har två rektorer. Inspektörerna vill i sammanhanget poängtera vikten av att ansvarsfördelningen görs tydlig för alla elever och föräldrar så att det inte råder några oklarheter kring vem som är respektive elevs rektor.

Enligt personalen är rektorerna engagerade och i huvudsak förtrogna med den verksamhet de är satta att ansvara över. Vid en av intervjuerna framkommer att rektorernas pedagogiska ledarskap blivit tydligare den senaste tiden. En av rektorerna är drivande av IT-frågor och det pågår ett utvecklingsarbete vid skolan kring detta. Den andra rektorn är en av initiativtagarna till arbetet med Quadriiceps som omnämnts tidigare i denna rapport.

Det är inspektörernas uppfattning att rektorerna är förtrogna med uppdraget och det finns exempel på att de driver utvecklingsarbete vid skolan. Med tanke på att det, som framgår av denna rapport, finns en rad brister och förbättringsområden vid Ramnerödsskolan som måste åtgärdas är det dock inspektörernas uppfattning att rektorerna bör ta ett tydligare ansvar för att främja skolans utveckling och säkerställa en likvärdig utbildning för alla elever.

Rektorerna träffar skolans arbetslagsledare en gång per vecka. Enligt rektorerna har lagledarna i sitt uppdrag att vara kommunikationslänk mellan dem och arbetslagen.

Kvalitetsarbete

Enligt läroplanen måste skolan utvecklas så att den svarar mot uppställda mål. Detta kräver att undervisningsmålen ständigt prövas, resultaten följs upp och utvärderas och att nya metoder prövas och utvecklas. Skolans kvalitetsredovisning ska enligt förordningen innehålla en bedömning av i vilken utsträckning de nationella målen har förverkligats och en redogörelse för vilka åtgärder skolan avser vidta för en ökad måluppfyllelse. Arbete med kvalitetsredovisningen ska främja skolans kvalitetsarbete.

Skolan har för läsåret 2006/07 upprättat en skriftlig kvalitetsredovisning. I skolans kvalitetsredovisning finns en presentation av verksamhetens förutsättning-

ar samt en redogörelse för hur arbetet inom olika områden av verksamheten bedrivits under läsåret. Det förs också ett resonemang kring huruvida man anser sig lyckats uppnå de ambitioner man haft med sitt arbete eller inte. Under rubriken Resultat/Kvalitet redovisas måluppfyllelsen i ämnena engelska, svenska och matematik, samt görs en jämförelse mellan elevernas resultat vid de nationella proven och slutbetygen.

Inspektörernas bedömning är att det finns exempel på intressanta resonemang och slutsatser i Ramnerödsskolans kvalitetsredovisning. Dock är det i kvalitetsredovisningens nuvarande utformning svårt att få en bild av i vilken utsträckning de nationella målen har förverkligats. Beträffande redovisningen av elevernas kunskapsresultat framgår att andelen elever med behörighet till något av gymnasieskolans nationella program ökat, samt hur måluppfyllelsen i ämnena engelska, svenska och matematik ser ut. I övrigt saknas exempelvis uppgifter om elevernas meritvärde, måluppfyllelsen i andra ämnen, jämförelser mellan pojkar och flickor och en redovisning av hur det går för elever med utländsk bakgrund. Vidare har kvalitetsredovisningen enligt lärarna och eleverna inte utarbetats under medverkan av elever och därmed uppfylls inte kraven i förordningen. Inspektörerna bedömer att skolans kvalitetsredovisning inte uppfyller förordningens krav. Se vidare i Skolverkets allmänna råd (SKOLFS 2006:18) om kvalitetsredovisning.

Inspektörerna vill också påminna om 3 a § förordningen (1997:702) om kvalitetsredovisning inom skolväsendet m.m. som anger att uppföljning och utvärdering av likabehandlingsplanen ska redovisas i kvalitetsredovisningen.

Tillgång till likvärdig utbildning

Enligt grundskoleförordningen ska en elev få undervisning i sitt modersmål om en eller båda av elevens vårdnadshavare har ett annat språk än svenska som modersmål och språket utgör dagligt umgängesspråk, om eleven har grundläggande kunskaper i språket och eleven önskar få sådan undervisning. Modersmålsundervisning kan anordnas som elevens val, som språkval, inom ramen för skolans val, eller utanför timplanebunden tid.

Ramnerödsskolan anordnar, liksom flera andra grundskolor i Uddevalla, modersmålsundervisningen inom ordinarie skoltid. Vad inspektörerna kunnat uppfatta så anordnas modersmålsundervisningen vare sig som elevens val, som språkval eller inom ramen för skolans val. Av de scheman som eleverna följer framgår att de elever som får modersmålsundervisning, går miste om en timmes undervisning i veckan då övriga elever undervisas i andra ämnen eller ämnesområden. Det inträffar exempelvis att elever har modersmålsundervisning när övriga elever i klassen har undervisning i exempelvis SO-ämnena.

Inspektörerna bedömer att skolan inte anordnar modersmålsundervisning i enlighet med grundskoleförordningen. Konsekvensen av att elever får gå ifrån lektioner i andra ämnen för att ha modersmålsundervisning kan bli att eleverna inte ges förutsättningar att nå målen i dessa ämnen.

Betyg ska sättas i slutet av varje termin i årskurs 8 och i slutet av höstterminen i årskurs 9 i ämnen och ämnesblock som inte har avslutats och när ett ämne eller ett ämnesblock har avslutats.

Ramnerödsskolan organiserar sin undervisning så att eleverna avslutar sina studier i ämnena kemi, fysik, musik, bild, hem- och konsumentkunskap och teknik redan i årskurs 8. Inspektionen visar att detta får konsekvenser för eleverna. Vid intervjuer med elever och personal framkommer att eleverna i årskurs 8 har ett

schema där vissa dagar innehåller väldigt många olika schemapositioner. Såväl elever som personal berättar om korta raster till förflyttning för eleverna och mycket stress till följd av ständiga förflyttningar mellan salar och byte av ämnen. Vid en av lärarintervjuerna framkommer att eleverna ofta känner sig stressade av skolsituationen i årskurs 8, bland annat till följd av det faktum att de får hela sex slutbetyg redan då. Även elevhälsoteamet berättar att de upplever att många elever tycker att årskurs 8 är ett tufft år och att det finns behov för skolan att fundera på en förändring av utlägget av studietid. Vid samtal med skolans rektorer och lärare framgår att skolan inte gjort någon utvärdering av vilka konsekvenser det får för elevernas måluppfyllelse att hela sex olika ämnen avslutas redan i årskurs 8. Dokumentation från Ramnerödsskolan visar att skolan genom sitt sätt att organisera elevernas undervisning förlägger all tid för elevens val till årskurs 9. Tanken med detta är enligt skolan att ”eleven ska göra ett val efter verkligt intresse och behov, samt med viss tanke på kommande gymnasieval”. Enligt intervjuer med elever kan de inom ramen för elevens val välja en inriktning som gör det möjligt för dem att läsa upp något slutbetyg från årskurs 8 som de inte är nöjda med.

I Ramnerödsskolans kvalitetsredovisning förs ett resonemang om att en stor andel elever inte når betyget godkänt i matematik (17%) i årskurs 8. Av skolans dokumentation framgår också att det finns flera elevens val alternativ som innehåller matematik och att en stor andel elever valt något av dessa alternativ. Som tidigare beskrivits i denna rapport anser några elever som inspektörerna talat med att man kan välja elevens val utifrån vilka ämnen man eventuellt behöver läsa upp sitt betyg i eller med tanke på vilka ämnen man behöver extra träning i för att nå ett bra betyg. Enligt skolans rektorer ligger hittills alla skolans elevens val i år 9. Anledningen till detta är att skolan vill kunna ge eleverna goda möjligheter till medvetna val i sina fördjupningar. Klokare val i takt med ökande ålder är tanken. En tanke är också eleverna ska kunna fostras att ta ansvar för sina val.

Skolan har frihet att organisera undervisningen och fördela tiden över skolåren. Inspektörerna bedömer dock att det är olämpligt att organisera undervisningen på det sätt som skolan gjort dels då sex ämnen avslutas redan i årskurs 8, dels då all tid för elevens val lagts ut i årskurs 9. Pedagogiska hänsyn, elevernas studiesituation, betygssystemet och kursplanernas mål som eleverna ska ha uppnått i slutet av årskurs 9 talar emot denna organisation. Elevernas möjlighet till kunskapsutveckling måste tillåtas pågå under hela skoltiden. Skolan är också skyldig att ge stöd till elever med svårigheter, exempelvis de som inte når målen under hela skoltiden. Dessutom vill inspektörerna erinra skolan om att syftet med elevens val är att bredda och fördjupa elevernas kunskaper i ett eller flera ämnen. Eleverna ska ha valmöjlighet och inte känna att de måste använda tiden till att läsa upp sina betyg i ett eller flera ämnen.

Under inspektionens gång har framkommit att Ramnerödsskolan haft som policy att elever som bråkat med varandra på skoltid skickas hem för resterande del av skoldagen. Intervjuer med rektorerna, personal, elever och föräldrar till elever i Ramnerödsskolan bekräftar att skolan använt sig av denna disciplinära åtgärd i samband med att bråk ägt rum. Enligt skolans rektorer har frågan varit uppe till diskussion ett flertal gånger och enligt rektorerna har en annan ordning börjat tillämpas under detta läsår och skolan har slutat ”skicka hem” elever i samband med bråk. Personal som inspektörerna intervjuat berättar att eleverna inte avisats från skolan utan att personalen först talat med dem och även kon-

taktat hemmet. Några elever vid skolan uppger dock att elever fått åka hem utan att föräldrarna varit hemma.

Möjligheten att vidta disciplinära åtgärder mot elever i grundskolan regleras i 6 kapitlet, grundskoleförordningen. Disciplinära åtgärder mot en elev får enligt skollagen avse elevers närvaro i skolan, dock endast i ringa omfattning. Disciplinära åtgärder som får vidtas när en elev uppträder olämpligt regleras i 6 kap. 9-10 §§ grundskoleförordningen. Där anges bland annat att läraren i första hand ska uppmana eleven att ändra sitt beteende, och om detta inte hjälper, kontakta elevens vårdnadshavare. Läraren får visa ut en elev från undervisningslokalen för högst återstoden av pågående undervisningspass eller låta eleven stanna i skolan högst en timma efter skoldagens slut. Inspektörerna vill påpeka att möjligheten att ”skicka hem” elever från skolan inte finns enligt grundskoleförordningen eller någon annan författning. Eftersom skolan uppgivit att man inte längre vidtar denna typ av åtgärd stannar inspektörerna vid ovanstående påpekande.

Datum	Ort
2008-05-08	Göteborg

Mats Aronsson

Eva Wallentin